

Оксана ТКАЧОВА

доктор фармацевтичних наук, професор,
професор кафедри клінічної фармакології
Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету (Харків)
tkachevaov@gmail.com

ПОЛЕГШЕННЯ РОБОТИ ВИКЛАДАЧІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У наш час активно відбувається впровадження нових інформаційних та цифрових технологій в освітній процес закладів вищої освіти України. Особливу актуальність набуває використання штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі. Завдяки тому, що різні інструменти ШІ стали доступними всім учасникам освітнього процесу – це значно полегшило і навчання, і викладання.

Метою даної роботи є аналіз переваг та недоліків при використанні ШІ в освітньому процесі здобувачів вищої освіти.

ШІ використовується в освіті за допомогою різних способів, що покращує різні аспекти викладання та навчання. Наприклад, для здобувачів вищої освіти адаптивні навчальні платформи налаштовують контент для окремих здобувачів, сприяють покращенню їх академічної успішності і підвищують доступність до якісної освіти. Здобувачі освіти можуть використовувати ШІ для відповіді на важкі практичні завдання, для підготовки рефератів і презентацій, що полегшує виконання їх самостійної роботи [1, с. 204].

ШІ також дозволяє автоматизувати оцінювання та планування, щоб звільнити час викладачів, а інтерактивні інструменти роблять навчання більш захоплюючим. Проте, ШІ не зможе повністю замінити викладачів. Оскільки якість навчального процесу безпосередньо залежить від створених навчальних програм та розроблених стандартів навчання [1, с. 207–208].

Які ж переваги має використання ШІ для викладачів? Перш за все переваги пов'язані із заощадженням часу при розробці нових навчальних матеріалів для здобувачів вищої освіти. ШІ дозволяє швидко знаходити в інформаційному просторі інформаційні матеріали для створення мультимедійних презентацій і дистанційних курсів. Використання ШІ також прискорює створення практичних та тестових завдань, проведення перевірки і контролю результатів

виконання практичних і контролюючих завдань здобувачами освіти [2, с. 131].

При викладанні в інституті підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету нової спеціалізації «Клінічна фармація» використання ІІІ допомагає здобувачам освіти прийняти оптимальні рішення в їх професійній діяльності. Професійна діяльність клінічних фармацевтів пов'язана з аналізом історій хвороб та вибором терапевтичних стратегій, з аналізом медичних даних пацієнтів, з рекомендаціями лікарю терапевтичних стратегій, з прогнозуванням лікарських взаємодій, з виявленням можливих небажаних взаємодій між лікарськими засобами, з уникненням ризику побічних ефектів, з персоналізацією лікування, з врахуванням індивідуальних особливостей пацієнта (вік, стать, супутні захворювання), а також із пропонуванням найбільш ефективних варіантів терапії.

Доступ до ІІІ здобувачі освіти та викладачі здійснюють через веббраузери в Інтернеті за допомогою реєстрації в ChatGPT [3].

Таким чином, завдяки ІІІ освітній процес стає більш інноваційним, інклюзивним і результативним. ІІІ зберігає час викладачів, сприяє більш продуктивній їх роботі. Це особливо важливо при оцінці успішності навчання великої кількості здобувачів та/чи проведенні тестувань [2, с. 124, 3, с. 267].

Незважаючи на переваги, при використанні ІІІ в навчальному процесі є певні недоліки. До недоліків по-перше можна віднести відсутність індивідуального підходу в навчанні, оскільки ІІІ не завжди здатний врахувати всі особливості здобувачів освіти, а саме методику навчання, емоційний стан здобувача або культурні традиції. Це може призвести до недостатньої адаптації навчального матеріалу до конкретних потреб здобувачів освіти.

Недоліком використання ІІІ в навчальному процесі також є обмеження в критичному мисленні та творчості. Всім відомо, що ІІІ добре справляється з простими механічними завданнями, але виникають труднощі при формулюванні складних завдань. Також постійне використання ІІІ може призвести до залежності від технологій, що знижує роль викладача і обмежує можливості традиційного навчання [4, с. 50].

Крім того, при використанні ІІІ існують етичні та соціальні ризики, оскільки ІІІ може мати упередженість у наданих результатах через недосконалі дані. Соціальні ризики пов'язані із зменшенням живого спілкування між здобувачами освіти і викладачами, що є важливим для розвитку соціальних і комунікаційних навичок [4, с. 51].

Отже, використання ШІ в освітньому процесі має переваги і недоліки, є однаково необхідним як для викладачів, так і для здобувачів освіти.

Література:

1. Панухник О. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ШІ. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 83, № 4. С. 202–211. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.202
2. Драч І., Петроє О., Бородієнко О. та ін. Стратегічна та операційна діяльність університетів: використання можливостей штучного інтелекту. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 122–138.
3. Чумакова К. О., Чумаков К. І. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 59. С. 265–267. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.56>
4. Коломієць А. М., Кушнір О. І. Використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності: можливості та виклики. *Методологічні проблеми впровадження цифрових технологій та інноваційних методик навчання*. 2023. Вип. 70. С. 46–56. DOI: [10.31652/2412-1142-2023-70-45-57](https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-70-45-57)